

Obsah

Předmluva ÚVTEI	9
Úvod	11

I. Přístup k poznatkům

1. Charakteristika nové vědní disciplíny	15
2. Vývoj a současný stav vědní disciplíny zabývající se postojem a přístupem k poznatkům	19
3. Rozbor sdělování poznatků	19
4. Rozvíjení tvůrčí osobnosti	22
5. Studie procesu myšlení	24
6. Podněty a pohnutky	28
7. Etnografické studie chápání nových poznatků	30
8. Perspektiva vědeckého rozboru postoje a přístupu k poznatkům	33
9. Návrhy na rozvoj našeho výzkumu postoje a přístupu k poznatkům	34

II. Postoje příjemců k poznatkům a jejich využití

1. Základ statistických dat pro vědecký rozbor	39
2. Vlastní analýza rozborových výsledků	45
3. Tabulky, komentáře a závěry	47
Tabulka 1 — Podíl vědeckých informací na pracovní době tvůrčích pracovníků	48
Tabulka 2 — Podíl přijímaných písemných informací k ostatním formám informací	51
Tabulka 3 — Průměrné zaplnění pracovní doby informační činností	53
Tabulka 4 — Čas (v hodinách) strávený studiem informačních materiálů za týden	55
Tabulka 5 — Průměrný počet informačních podkladů prostudovaných za týden	58
Tabulka 6 — Průměrná doba studia jednoho informačního podkladu v minutách	61
Tabulka 7 — Poměr využívání jednotlivých druhů informačních pramenů	64
Tabulka 8 — Průměrný počet studijních čtení jednotlivých pramenů	67
Tabulka 9 — Užitečnost, resp. zájem věnovaný jednotlivým druhům informačních pramenů	68
Tabulka 10 — Poměr určitých typů pracovníků k jednotlivým druhům pramenů	71

Tabulka 11 — Hodnocení přístupu určitých typů pracovníků k jednotlivým druhům pramenů	75
Tabulka 12 — Země původu studované literatury	78
Tabulka 13 — Jazyk použité literatury	81
Tabulka 14 — Rozdělení procent výpůjček v časových intervalech	83
Tabulka 15 — Koefficienty hodnocení odebíraných časopisů	85
Tabulka 16 — Soustředění na vlastní i cizí obory při studiu	87
Tabulka 17 — Soustředění na speciální pramen	90
Tabulka 18 — Počet sledovaných časopisů	93
Tabulka 19 — Intenzita studia různých pramenů	97
Tabulka 20 — Účel sledovaný studiem pramenů	99
Tabulka 21 — Účel sledovaný studiem určitých druhů pramenů	102
Tabulka 22 — Účel studia pramenů pracovníky	104
Tabulka 23 — Podněty pro studium pramenů	106
Tabulka 24 — Funkce, kterou plní čtení záznamů (výtahů, anotací, abstrakt)	110
Tabulka 25 — Porovnání významu jednotlivých informačních podnětů pro studium	112
Tabulka 26 — Porovnání významu jednotlivých podnětů ke studiu potřebných pramenů při různých typech tvůrčí práce	116
Tabulka 27 — Porovnání významu jednotlivých podnětů ke studiu podle různých druhů pramenů	118
Tabulka 28 — Porovnávání významu jednotlivých podnětů ke studiu podle stáří studovaných pramenů	121
Tabulka 29 — Porovnání významu jednotlivých podnětů ke studiu podle účelu, pro něž byly informace studovány	123
Tabulka 30 — Význam různých pramenů informací hledaných pro specifický účel nebo všeobecnou informovanost	125
Tabulka 31 — Význam různých pramenů pro zodpovězení určitých typů dotazů	129
Tabulka 32 — Význam různých pramenů, v nichž nalézá odpověď informační služba	132
Tabulka 33 — Význam různých pramenů jako podnětů k novým nápadům	134
Tabulka 34 — Význam různých pramenů (komunikačních kanálů) pro jednotlivé etapy při řešení úkolu	136
Tabulka 35 — Celkový prospěch z přijímaných informací postřehnutelný uživateli	138
Tabulka 36 — Celkový prospěch jednotlivých druhů pramenů zhodnocený uživateli z hlediska jejich informovanosti	139
Tabulka 37 — Snížení prospěchu opožděných informací postihnutelné uživateli	141

III. Metodologie průzkumu uživatele vědeckých a technických informací

1. Systém průzkumu	143
2. Technika shromažďování dat pro rozbor účinnosti informací . . .	145
a) Způsoby shromažďování dat	146
b) Způsoby hodnocení přístupu k informacím	146
c) Vystaven či nevystaven přístupu informací	147
d) Počet přístupů (aktů)	148
e) Spotřebovaný čas	152
f) Poznatek získaný z informačních pramenů	154
3. Organizace průzkumu	156
a) Hodnoty diagramů a tabulek	156
b) Praktické užívání měrných jednotek pro záznam	158
c) Ostatní měrné jednotky pro záznam	158
d) Třídění účinků informací	159
4. Kvantitativní rozbor toku informací mezi tvůrčími pracovníky (hodnocení informačních kanálů)	161
5. Kvalitativní rozbor postoje a přístupu tvůrčího pracovníka k informacím	162
a) Hodnocení využití informací	163
b) Účel, účinek, funkce	164
c) Metodologické závěry vyplývající z průzkumů účinku informace	169
6. Vyhodnocování údajů shromážděných průzkumem	170
a) Závěry u jednoduchých údajů. Subjektivní mínění proti orga- nizovaným šetřením	171
b) Organizované hodnocení subjektivních názorů	172
c) Závěry ze složených údajů	175
7. Obtíže a překážky při rozbořech	184
a) Překážky ve srovnatelnosti	184
b) Zvláštní omezení při kvantitativních průzkumech	187
c) Zvláštní omezení při kvalitativních průzkumech	187
d) Některé dosud zanedbávané způsoby průzkumu	190
8. Závěry vyvozené z rozboru pro další rozvoj VTEI	193

IV. Ekonomické hodnocení vědeckých, technických a ekonomických informací

1. Dvojitý přístup k řešení téže otázky	199
2. Vztahy vědeckých, technických a ekonomických informací k eko- nomice podniku (ústavu)	201
3. Propočty ekonomie vědeckých, technických a ekonomických in- formací	208

4. Primární a sekundární ukazatele ekonomického přínosu vědeckých, technických a ekonomických informací	214
---	-----

V. Mechanizace informační činnosti jako perspektivní ekonomické nezbytnosti

1. Předpoklady mechanizace VTEI	217
2. Mechanizace a automatizace činností ve VTEI jako společenská potřeba	218
3. Ekonomické zdůvodnění automatizace ve VTEI	222
4. Hlavní nedostatky informační činnosti, jejich příčiny a odstraňování	223
5. Směry mechanizace a automatizace informační činnosti ve světě	225
6. Stav mechanizace VTEI v ČSSR	228
7. Očekávaný vývoj mechanizace a automatizace informací v ČSSR	229
8. Volba mechanizovaného systému VTEI v ČSSR	230
9. Požadavky na optimální systém ukládání a vyhledávání informací v ČSSR	231
Příloha 1 — Práce použité pro analýzu postoje a přístupu uživatelů k poznatkům	234
Příloha 2 — Použitá literatura	238